

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У межах даної публікації досліджуються особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у закладах початкової музичної освіти, в умовах дистанційного навчання. Розглянуто теоретичні засади інтеграції цифрових інструментів у музичну педагогіку, можливості для розвитку креативності й мотивації учнів, а також основні виклики, що постають перед викладачами під час професійної діяльності. Доведено, що використання ІКТ у музичному навчанні спирається як на зарубіжний досвід, так і на вітчизняну практику мистецьких шкіл, а також окреслено перспективи підвищення цифрової компетентності педагогів й інструментів вироблення системних рекомендацій для музичних шкіл.

Ключові слова: музична освіта, початкова мистецька освіта, ІКТ, дистанційне навчання.

This publication examines the features of the use of information and communication technologies (ICT) in primary music education institutions, in the context of distance learning. The theoretical foundations of integrating digital instruments into music pedagogy, opportunities for developing students' creativity and motivation, as well as the main challenges facing teachers during their professional activities, are considered. It is proven that the use of ICT in music education is based on both foreign experience and domestic practice of art schools, and the prospects for increasing the digital competence of teachers and tools for developing systemic recommendations for music schools are outlined.

Keywords: music education, primary art education, ICT, distance learning.

Згідно актуальних умов розвитку сучасної музичної освіти, дедалі більшої ваги набуває застосування інформаційно-комп'ютерних технологій, зокрема на її базовому рівні. Заклади початкової мистецької освіти, які традиційно спиралися на безпосереднє музикування та особистий контакт учня з педагогом, були змушені шукати нові форми взаємодії. Пандемія COVID-19, а згодом і повномасштабна війна, прискорили перехід до дистанційного формату, що стимулювало педагогів до активного впровадження цифрових ресурсів. Для багатьох фахівців ці процеси стали викликом, але й водночас відкрили нові

можливості для розширення навчального простору.

У зарубіжних дослідженнях підкреслюється, що технології ефективні лише тоді, коли вони інтегровані у зміст уроку та відповідають віковим особливостям учнів [7], [8]. Український досвід підтверджує цю думку: в середовищі початкової мистецької освіти важлива простота, наочність та ігровий характер завдань, адже молодші учні краще сприймають короткі вправи з миттєвим результатом, ніж складні тривалі проєкти [2],[3].

Особливої популярності в українських школах набули онлайн-ресурси, створені за кордоном, які, однак, легко адаптувати до вітчизняних програм. Так, Chrome Music Lab, розроблений у США, дозволяє дітям малювати музику, експериментувати зі звуковими хвилями та тембрами. Українські педагоги активно використовують ці інструменти під час занять у Zoom чи Google Classroom, а також для домашніх завдань. Інший приклад – BandLab for Education та Soundtrap, застосунки, які встигли зарекомендувати себе як прості хмарні цифрові аудіо-станції. У вітчизняному освітньому просторі ці сервіси застосовують у мистецьких школах і позашкільних гуртках, де діти створюють власні треки з готових лупів (зациклених музичних відрізків), записують голос, у той час як викладач має змогу залишати коментарі у безпечному середовищі.

Досвід зарубіжних країн засвідчує, що поєднання синхронних і асинхронних форм навчання дає найкращі результати [10]. Це співвідноситься й з практикою українських закладів початкової музичної освіти: короткі теоретичні онлайн-заняття з розспівками чи ритмічними вправами поєднуються із самостійною роботою у цифрових додатках. Наприклад, учні можуть записати звуки довкілля та перетворити їх у невеличку музичну композицію, яку потім обговорюють на уроці. Такі завдання не лише розвивають слухову увагу, а й дозволяють дітям відчувати себе творцями у реальних життєвих обставинах.

Водночас особливо актуальним являється питання цифрової неоднорідності в сучасному суспільстві. Частина дітей має лише смартфон із нестабільним інтернетом, у той час як повноцінний комп'ютер із гарнітурою є найкращим рішенням для ефективного освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Саме тому поширення отримали «легкі» веб-застосунки, які працюють навіть за умов слабого з'єднання. Досить часто школи практикують поширення серед учнів друкованих матеріалів із QR-кодами для доступу до коротких аудіофрагментів, що дозволяє поєднувати офлайн і онлайн ресурси.

Окремою проблемою є готовність педагогів до роботи з ІКТ. Деякі зарубіжні публікації [8. С. 193-195], [10] вказують на різний рівень цифрових компетентностей серед учителів музики. Вітчизняний досвід показує ілюструє

схожу картину: частина педагогів активно експериментує з платформами, у той час як інші лише опановують базові навички. Саме тому актуальним завданням в межах розвитку й подальшої інтеграції ІКТ в освітнє середовище залишається створення тренінгів і практичних курсів для викладачів, що охоплюють не лише технічні, а й методичні аспекти.

У контексті розвитку музичної освіти в Україні вкрай важливо також враховувати питання безпеки та авторського права. Використання відкритих бібліотек семплів, захищених освітніх акаунтів у BandLab чи Soundtrap, дозволяє уникнути ризиків і водночас виховує в учнів культуру роботи з цифровим контентом.

Таким чином, інтеграція інформаційно-комп'ютерних технологій у початкову музичну освіту України відбувається з урахуванням зарубіжного досвіду, але має власні акценти, зумовлені соціальними й інфраструктурними реаліями. Для успішного розвитку цього напрямку вважаємо необхідним наступне:

- систематично впроваджувати доступні цифрові інструменти у практику музичних шкіл;
- організовувати комбіновані формати навчання з чергуванням онлайн та офлайн активностей;
- підвищувати цифрову компетентність українських педагогів;
- забезпечувати інклюзивність і доступність для учнів різних соціальних груп;
- формувати культуру відповідального користування цифровими ресурсами [1], [2, С. 196-200], [3, С. 353-354].

Таким чином, інформаційно-комп'ютерні технології можуть стати не лише тимчасовою заміною традиційних форм навчання, а й інструментом оновлення початкової музичної освіти на території нашої держави, відкриваючи нові перспективи для творчості та розвитку учнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беземчук, Л., Соколова, А., Биницька, К. Залучення студентів музично-педагогічних спеціальностей до онлайн-курсу. *The Modern Higher Education Review*, 2023, № 8. <https://doi.org/10.28925/2617-5266.2023.86>
2. Васильєва, Л. Дистанційне навчання сольфеджіо та музично-теоретичних дисциплін в Україні: огляд Інтернет-джерел. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2017, № 2. С. 192–204.
3. Голощук О.О. Вплив музично-інформаційних технологій на розвиток сучасного музичного мистецтва. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти. Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2023. С. 352-356. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-100>

4. Карпенко, М. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес як один із ключових напрямів розвитку сучасної освіти: аналіт. зап. Київ, 2021. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/navchalnyi-protses.pdf>
5. Острецова Т.О., Острецов Д.І. Синергія мистецтва і техніки: вектори розвитку музичних інформаційних технологій. Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету». 2024. Вип. 16, С. 106-19. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.168>
6. Пухальський Т. Д., Кузів М. В. Особливості організації дистанційного навчання у вокально-хоровій підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва. Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2022. № 6 (204). С. 98-104. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.262374>
7. Ma, Y., Zhang, L., & Li, H. Empowering music education with technology: bibliometric analysis 1991–2024. *Humanities & Social Sciences Communications (Nature)*, 2025. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-025-04616-2>
8. Merrick, B., & Joseph, D. ICT and music technology during COVID-19: Australian music educator perspectives. *Research Studies in Music Education*, 2023; pp. 189–210. DOI: <https://doi.org/10.1177/1321103X221092927>
9. Soundtrap for Education. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.soundtrap.com/edu/> (дата звернення: 09.09.2025).
10. Váradi, J., Józsa, G., Fodor, A. S., Molnár-Tamus, V., & Szűcs, T. Investigating music teachers' ICT skills and technical possibilities in the field of online music education during the COVID-19 pandemic. *Heliyon*, 2023;. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16463>

Науковий керівник

**кандидатка мистецтвознавства,
доцентка Чехуніна А.О.**